CİNGÖZ RECAİ

KASA BAŞINDA

İkinci SERİ

Üçüncü Kitap

CİNGÖZ RECAİ

KASA BAŞINDA

Birinci Seri
Üçüncü Kitap

Her Kitapta Başlı başına Bir Hikâye Var

Muharriri: Server Bedi

Tâbi ve Naşiri:
Orhaniye Matbaası
İSTANBUL
1340 (1924)

« جین گوزن رجائی » تک خارق العاده سرگذشتاری

قاصه باشنده

بیان ۵ عروانی

طابع و ناشری : اوزنیایه مطبعه‌سی

İstanbul'un meşhur polis hafiyesi, Mehmet Rıza, Sultanahmet'teki evinde gece yarısı koltuğuna uzanmış, akşam gazetelerini gözden geçiriyordu, telefonun zili çaldı: Kendisini Pangaltı Merkezi'nden çağırıyorlardı.

Mehmet Rıza, yay gibi yerinden fırladı, çarçabuk üstünü giydi, bir otomobile atlayarak Pangaltı Merkezi'ne gitti.

Karakolda, komiser odasında, şişman, temiz kıyafetli saf bakışlı ve gözlüklü bir adam oturuyordu.

Komiser, içeriye giren zatın meşhur Mehmet Rıza Bey olduğunu söyleyince, sandalyede oturan şişman adam, yerinden fırladı, Rıza'nın ellerini yakalayarak sevinçle bağırdı:

"Teşerrüf ettim, Rıza Beyefendi, teşerrüf ettim... Her zaman isminizi gazetelerde görüyor ve iftihar ediyordum. Kim derdi ki, günün birinde benim de size bir işim düşecek?"

Mehmet Rıza, muhatabını dikkatle süzerek sordu:

"Emriniz nedir?"

Şişman adamla karşı karşıya oturdular. Mehmet Rıza, bir sigara yaktı, öteki, telaşla, helecanla anlattı.

"Rıza Bey, akşam başıma büyük bir felaket geldi: Hırsızlar beni sokak ortasında soydular!"

Şişman adamın yüzü kıpkırmızı idi, şakaklarından terler akıyordu, cebinden mendil çıkardı, alnını, yüzünü, çenesini sildi, Mehmet Rıza, karşısındakine bütün dikkatiyle bakarak sordu:

"Sizin sanatınız nedir?"

"Ben tüccarım. Sultanhamam'da yazıhanem var. İs-

mim Abbas Mahmut'tur."

"Çerkezsiniz galiba?"

"Evet."

"Şimdi başınızdan geçenleri anlatabilirsiniz."

Mahmut Efendi, oturduğu koltuğa iyice yerleşerek cebinden enfiye kutusunu çıkardı, kalın burun deliklerine birer tutam enfiye doldurdu, devam etti:

"Benim yazıhanem Sultanhamamı'nda, iki katlı, küçük, kâgir bir evdir. Kendim burada Bomonti Sokağı'nda oturuyorum her akşam, alafranga sekiz buçukla dokuz arasında dükkânımı kapar tramvayla Osmanbey'e kadar gelirim. Oradan evim için öteberi aldıktan sonra, polis kulübesinin yanından sokağa sapar, giderim. Biliyorsunuz ki bizim yol ileride biraz tenhalaşır, aydınlık da yoktur. Evimden biraz uzakça."

"Çabuk anlatınız."

"İşte bu akşam da, öteberi aldıktan sonra sokağa saptım. Benimle beraber iki kişi daha geliyordu, fakat bunlar, üstleri başları temiz, kibar, efendiden adamlardı, zaten tramvayda beraberdik. Karşı kaldırımdan yürüdüler. Ben, bir tecavüze uğrayacağımı aklımdan geçirmeyerek, ağır ağır gidiyordum. Yolun tenha tarafına geldik. Şimdi oradan lağım açıyorlar. Karşı kaldırımdan yürüyen adamlar, yolun kesildiğini görünce benim bulunduğum tarafa geçtiler. Zaten yolun her tarafı çukurdu. Biz, kenarda, taşların, toprakların üstünde yürümeye başladık. Yolda zorluk çektiğim için sık sık eğilip yere bakıyordum. Bu adamlar da, birbiriyle konuşarak, şakalaşarak, yarım adım arkamdan yürüyorlar bazı bir hizaya geliyorduk. Hatta... Bir aralık... yan yana yürümeye başladık, bunlardan biri sağ tarafıma öteki sol tarafıma geçti, aklıma yine fena şeyler gelmiyordu. Fakat... Böyle... birkaç adım daha atınca... sağ tarafımdaki ince

uzun boylu, zayıf adam... bir şey düşürmüş gibi... yere eğildi birdenbire... İki ayaklarımı yakaladı, sımsıkı tuttu. Ben... ne olduğunu anlamadan... bağırmak istemiştim... fakat... öteki adam... Bir eliyle boğazımdan sarıldı... Öteki eliyle... dudaklarımın üstüne... demir gibi bir şey taktı... Ağzım kıpırdamaz oldu. Zaten oraları taş toprak, eğri büğrü, kambur, girintili çıkıntılı yerler... Hava karanlık... Biraz kımıldasam lağımın içine yuvarlanacaktım. Ayaktaki adam, bu sefer kollarımı arkadan yakaladı, çelik gibi sardı. 'Ne istiyorsunuz?' diye soracaktım, fakat ağzım kımıldamıyordu. Ayaktaki adam elini ceketimin cebine soktu, cüzdanımı aldı, sonra, beni omuzlarımdan öyle şiddetli itti ki... Çukurun içinde yuvarlandım... Uç dört dakika... Hiç hiç... kımıldanamadım. Az daha bayılıyordum. Başım taşa çarpmıştı. Bereket yaralanmadım. Güç bela ayağa kalktım, gözlerim kararark çukurdan çıkmaya çalıştım, dosdoğru eve koştum. Temizlendim, buraya geldim. Rıza Beyefendi... Bu adamlar, benim iki bin liramı çaldılar."

Mahmut Efendi, bunları anlatırken, vaka tekrar başından geçiyormuş gibi, gözleri canlanıyor, kırmızı yüzü terliyordu. Mehmet Rıza, ayağa kalktı, ellerini pantolonunun cebine sokarak odanın içinde dolaştı, sonra gelip tüccarın önünde durdu:

"Her akşam böyle cebinizde iki bin lira bulunur muydu?"

"Hayır... Aksi tesadüf... Yalnız bu akşam vardı."

"O adamlar, tramvayda da sizinle beraberdiler değil mi?"

"Evet."

"Tramvayda biletçiye para verirken, tabii ki cüzdanınızı çıkardınız, onlar da gördüler."

"Hayır, yanımda büyük para varken ben cüzdanımı

hiçbir yerde çıkarmam. Yeleğimin, ceplerine yarımşar liralık, mecidiyelik, bozuk para koyar, onlarla alışveriş ederim."

"O halde bu adamlar sizin bu akşam yanınıza para aldığınızı nereden biliyorlardı?"

"Tesadüf olacak."

"Hayır! Bunlar sizi... Ta Sultanhamamı'ndan beri takip etmişlerdir. Bunlar sizi tanıyorlar. İsminizi, mesleğinizi, ikametgâhınızı biliyorlar. Hatta o kadarına kadar biliyorlar ki sizin yanınızda iki bin lira bulunduğu akşam, üstünüze çullanıyorlar."

Mahmut Efendi, düşüncelere daldı; sesini çıkaramıyordu. Mehmet Rıza tüccara yaklaşarak sordu:

"Heriflerin dudağınıza taktığı şeyi nasıl çıkardınız?"

"Evden çıkardılar. Bir saat uğraştılar, makasla kesip çıkardılar."

"Lastik midir?"

"Lastik gibi siyah, sert bir şey mi?"

"Yanınızda mı?"

"Hayır... Çöp tenekesine attılar."

"Üstünüze hücum edenlerden birinin boyu uzundu değil mi?"

"Evet."

"Zayıf mıydı?"

"Evet."

"Tramvayda siz onları gördünüz. Kara kaşlı, kara gözlü müydü?"

"Evet."

"Mehmet Rıza, öfke ile dişlerini sıkarak, komisere döndü:

"Bu işi yapan da o!" diye bağırdı.

Komiser, şaşkınlıkla:

"Kim?" diye sormuştu.

"Kim olacak? Cingöz!"

Mahmut Efendi, oturduğu sandalyeden sıçradı:

"Cingöz mü? Cingöz Recai mi!"

Gazeteler, her gün bir harikulâde sergüzeştini ilan ettikleri cihetle, kibar serseriyi tanımayan kalmamıştı. Mehmet Rıza, başını sallıyordu:

"Evet, ta kendisi! Boyu posu, kaşı, gözüyle o! Kullandığı usullerle o; ağzınıza taktığı lastikle yine o! Geçenlerde Kızıltoprak'tan bir kızı otomobille kaçırmıştı. O kızın da, böyle, dudaklarına bir lastik geçirmişti. Bunu Amerikalı apaşlar kullanırlarmış, bu domuz da oradan getirtmiş... Pekâlâ, Mahmut Efendi... Şimdi suallerime dikkatle cevap veriniz."

"Buyur."

"Yazıhanenizde başka adam çalıştırıyor musunuz?"

"Üç kişi."

"İsimlerini söyler misiniz?"

"Hesap kâtibi Kirkor. Tezkere kâtibi Abdullah Efendi. Daktilo kâtibi Matmazel Raşel."

"Bunlar kaç senedir hizmetinizdedir?"

"Kirkor benim yaşımda bir adamdır. İstanbul'a geldim geleli, onu yanımda çalıştırıyorum. Hani kız oğlan kız evladımı da ona teslim ederim, hiç korkmam."

"Para ile kız aynı şey değildir."

"Paramı da emanet ederim. Haramdan on paramı yememiştir. Yemez de. Gözü tok. Asilzadedir. Haram yiyici değildir. Ondan hiç şüphem yoktur."

"Peki, Abdullah Efendi?"

"O da namuslu adamdır. On senedir yanımda çalışıyor. Hiçbir fena huyunu görmemişim. Hem bu adamları ne soruyorsunuz bana? Yazıhanemdekilerden fenalık gelmez."

"Matmazel Raşel nasıl kızdır?"

"O da iyi kızdır. Yetimdir halayık gibi çalışır Allah rızası için... Namusuna diyeceğim yok."

"Bu akşam, iki bin lirayı nereden alıp cebinize koydunuz?"

"Kasamdan aldım."

"Odaya girip çıkan var mıydı?"

"Hiç kimse. Yalnız, yanımda matmazel oturuyordu."

"Matmazel yanınızda niçin oturur?"

"Daktilo ile yazı yazar. Her zaman yanımdadır."

"Kasadan para alıp verdiğinizi görür mü?"

"Görür... Ama..."

"Ama mı ne?"

"Namuslu kızdır."

"Onu geç. Biz zabıta memurları, herkesi fena tanımaya mecburuz."

"Ona diyeceğim yok."

Mehmet Rıza, Mahmut Efendi'nin yanına giderek, avucunu tüccarın omuzuna koydu:

"Şimdi... Mahmut Efendi! Bence, yazıhanenizdekilerden birinin, bilhassa şu matmazelin vaziyeti şüphelidir. Ben iki üç gün orada otursam, geleni gideni görsem, işi çakarım. Zaten benim bildiğim Cingöz'se, böyle iki bin lira ile kalmaz. Yakında sana daha büyük bir oyun hazırlar o... Her ne olursa olsun, Cingöz'ün izi üstüne düşeceğime eminim."

Mahmut Efendi sevinerek ayağa kalktı:

"Hay var olasın oğlum. Ne zaman istersen yazıhaneme gel... Bol bol, çay, kahve içelim. Yazıhanemde sizin gibi bir zatın bulunması şereftir."

Mehmet Rıza, bir kahkaha salıverdi:

"Yoo... Ben öyle gelemem. Sonra şapa otururuz. Benim oraya geldiğimi, yani Mehmet Rıza olduğumu hiç kimse bilmeyecek. Sen beni oraya, yeni bir kâtip gibi alır-

sın, matmazelin yanına oturtursun."

"Sizi yine tanırlar."

"Hayır, ben çehremi başka kılığa sokarım. Yarın, ben sizin yazıhaneye, tıpkı bir Ermeni genci gibi gelirim, hatta şapka bile giyerim. Öyle güzel Ermeni taklidi yaparım ki sen bile anlayamazsın."

"Pekâlâ. Bey oğlum. Yarın geliniz. Ben size odamda bir masa veririm. Yalancıktan işi gösteririm. Hay hay. Aman şu işi el birlikte bir meydana çıkaralım."

"Sen hiç üzülme, Mahmut Efendi!"

* * *

Mehmet Rıza, ertesi gün, bıyıksız, şapkalı bir Ermeni genci kıyafetinde Mahmut Efendi'nin yazıhanesine girdiği zaman, ilk önce, tüccar onu tanıyamamıştı.

Nihayet: "Haa... Siz misiniz? Safa geldiniz Mösyö Arşak!" diyerek Mehmet Rıza'nın elini sıktı, onu Matmazel Raşel'e yeni bir arkadaş olarak takdim etti.

Mehmet Rıza, kendisi için hazırlanan bir yazı masasının başına geçip oturdu.

O gün, akşama kadar, manasız yere bir sürü kâğıtlar karalayarak mühim bir iş yapıyormuş gibi ciddi göründü. Herhalde, ertesi günden itibaren matmazelle tanışmak, onun ustaca ağzını aramak istiyordu.

Bu Yahudi kızı, cıva gibi parlayan yeşil gözleriyle çok şeytana benziyordu. Yarım kollu esvabından çıkan toplu ve beyaz kolları, kadınlardan çokluk hoşlanmayan Rıza'yı bile iştahlandırmıştı. Zabıta memuru, bu kızı gizli gizli her tetkik edişinde, onun Cingöz'le bir alakası olduğuna şüphesi kalmıyordu. Çünkü Cingöz'ün çapkınlığını, bilhassa, böyle sarışın kızlardan hoşlandığını, birçok dalaverelerinde kadınları istihdam ettiğini biliyordu. Matmazel Raşel'in, daktilo ile yazı yazarken, hep etra-

fında gezinen yeşil gözlerindeki şeytanlık da Mehmet Rıza'nın şüphelerini kuvvetlendiriyordu.

Ertesi gün, bu kızla daha samimi konuşmaya başladı. Ona yazı makinesi ile çalışmanın güç olup olmadığını sormuştu. Geveze kız, bu suale cevap verdikten sonra, dereden tepeden binlerce şey daha anlatıyordu. Mehmet Rıza, ne kadar kurnaz olursa olsun, bu gevezeliği yüzünden, kızın ağzından laf alınabileceğini kestirmişti. Kendisini ona, hakiki bir Ermeni gibi tanıtmaya da muvaffak oldu. Fakat, genç kız:

"Ben Ermenice de bilirim;" demişti.

Onun üzerine, Mehmet Rıza, vaziyeti tehlikeli bularak cevap verdi:

"Ben Ermeniyim ama, kendi lisanımı hiç bilmem. Anadolu'da doğmuşum, buraya bir Müslüman ailesine bırakılmışım, Türk mektebinde okumuşum. Ermeniceyi öğrenememişim. Ermenice ona kadar bile sayamam."

Matmazel Raşel, Mehmet Rıza'nın bu sözlerine kahkahalarla güldü.

Bir gün, Mehmet Rıza, elinde tuttuğu gazetede, Cingöz Recai'nin resmini Raşel'e gösterdi:

"Bu herifin resmini sizin gazetelerde koyarlar mı?" diye sordu.

Matmazel Raşel, resmi görür görmez, gazeteyi Mehmet Rıza'nın elinden çekti aldı. Cingöz'ün resmine dikkatle, büyük bir dikkatle, uzun uzun baktıktan sonra, gözlerini açarak sordu:

"Bu resmi gazeteye niçin koymuşlar?"

Mehmet Rıza, gazetede Recai için yazılan şeyleri anlatırken, genç kız onu göz kırpmadan dinliyor, söylenen sözlere fazla bir ehemmiyet verdiği görülüyordu. Zabıta memuru, kızın Cingöz bahsine ziyadece alakadar olduğuna artık tamamıyla kanaat hâsıl etti ve Raşel'in ağ-

zından lakırdı kapmak için dedi ki:

"Cingöz Recai için gazetelerde bazı şeyler yazıyorlar... Bu şeyler... Pek de doğru değil... İşitmişliğime göre Cingöz Recai pek merhametli, iyi kalpli bir adammış, yalnız haram yiyicilerin parasını yermiş."

Rıza'nın bu sözleri üzerine Matmazel Raşel'in çenesi açıldı.

"Bunu ki söylediniz, çok doğru söylediniz; gazetelerde Cingöz Recai için fena yazıyorlar ama... Ben doğrusu bu adamdan hoşlanıyorum. Çok cesur adam... çok... kurnaz adam... çok... çok... Güzel adam!"

(Güzel adam) derken, kızın gözleri parlamıştı. Artık Mehmet Rıza'nın hiçbir şüphesi kalmadı. Raşel'i daimi surette gözetlediği takdirde, Cingöz Recai'nin izini ele geçireceğini pek iyi tahmin ediyordu.

Tesadüf, o günün akşamı, her şeyi halletti. Yazıhanede işler bittiği saatti. Matmazel Raşel, yazı makinesinin kapağını kapamış, kürkünü, eldivenlerini giymiş, odadan çıkmaya hazırlanıyor, fakat, birini bekler gibi, ayakta duruyordu. Mehmet Rıza paltosunu ve şapkasını giydi, fakat, masasının üstündeki evrakla meşgul görünerek, odadan çıkmadı.

Dört beş dakika sonra odaya uzun boylu genç, güzel bir erkek girdi, Raşel'in elini sıktı; "bonjur matmezel" dedi.

Masasında evrakla uğraşan Mehmet Rıza, içeri gelen adama doğru başını kaldırınca, hayretten ve sevinçten titredi; bu adam o idi, o, ta kendisi, Cingöz Recai!

Mehmet Rıza kendisini Cingöz'e göstermemek için derhal ayağa kalktı, arkasını çevirdi, yanı başındaki dolaba giderek kapağını açtı, fakat arkasındaki manzarayı görmek merakıyla cebinden aynasını çıkararak gizlice avucunun içine aldı. Aynanın içinde Raşel'in Cingöz'ün

başları görülüyordu. Biraz sonra ikisi de çıktılar.

Mehmet Rıza, hemen dolabı kapadı, aynayı cebine attı, ikisinin de peşine takıldı.

Cingöz'le Raşel kol kola girmişlerdi. Yazıhane binasından çıkınca, Eminönü'ne kadar yayan yürüdüler.

Oradan bir Harbiye tramvayına bindiler.

Hava kararmıştı. Yağmur yağmakta olduğu için ahali, tramvaylara hücum ediyordu. Mehmet Rıza, onları kaçırmamak için tramvaya atlamakta güçlük çekmedi.

Cingöz Recai'yle Raşel, Galatasaray'da tramvaydan indiler, Tünel'e doğru geriye dönüp yürüdüler. Ve onları Mehmet Rıza, yağmur vesilesiyle şemsiyesini açarak, başını gizliyor ve pek yakından takip edebiliyordu.

Cingöz'le arkadaşı, Yani Birahanesi'ne giriyorlardı. Mehmet Rıza, birahanede bunların yanına oturarak, ne konuştuklarını tamamıyla dinlemek istedi. Fakat böyle yapacak olursa, Raşel kendisini tanıyacaktı, binaenaleyh çabucak tebdili kıyafet etmek lazım geliyordu. Hemen birahanenin ayakyoluna koştu, her zaman cebinde taşıdığı makyaj takımını, kutusunu cebinden çıkardı, yüzüne siyah bir sakal taktı, ters tarafı başka bir şekilde imal ettirilmiş olan ceketini çevirerek üstüne giydi. Çıktı, şapkasını portmantosuna astı ve büsbütün başka bir çehre ile birahanenin salonuna girdi, Cingöz'le Raşel'in oturduğu masanın yanında bir masaya oturdu.

Cingöz'ün Mehmet Rıza'ya arkası dönüktü. Fakat Raşel, zabıta memuruyla göz göze oturuyor, bittabii Mehmet Rıza'yı bu kıyafetle hiç tanımıyordu. Dirseğini masaya ve yanaklarını avuca dayamış, Cingöz'ün hararetle anlattığı şeyleri dinliyordu. Recai diyordu ki:

"Raşelciğim, sen bu herifin nasıl para kazandığını bilmezsin bu Mahmut Efendi, yirmi senelik tüccardır ama, ticaret yaparak değil, halkı soyarak para kazanır.

Bu herif milyonerdir. Onu iki üç bin lirayla bırakmak olmaz. Ben o akşam cüzdanında yalnız iki bin lira olduğunu bilseydim, adımımı atmazdım. Sen yanlış haber verdin beş altı bin lira para yanına aldığını söyledin. Ne ise... Şimdi... Yeni işimize bakalım... Emin ol ki bu iş daha kolay."

Raşel sordu:

"Düşündün mü? Ne yapacağız?"

"Düşündüm. Kasayı soyacağız?"

Raşel, büyük bir hayretle bağırdı:

"Kasayı mı soyacağız?"

Cingöz gülüyordu:

"Ne var? Ne şaştın? Kasa soymak güç bir iş mi zannediyorsun? Hırsızlığın kolayı budur fakat öyle, Tatavla kasa hırsızlarının yaptıkları gibi değil... Göreceksin ki benim için bir kasayı açmak, bir çocuğun teneke kumbarasını açmaktan daha kolaydır. Yeter ki herifin kasasında para bulalım."

Matmazel düşünceye dalarak mırıldandı.

"Para var... Çok var... Mahmut Efendi... Bankaya para yatırmaktan hoşlanmaz... Bunu kendisi de söylemiş... Kasası para dolu. Her gün görüyorum ben. Fakat..."

"Fakat nedir?"

"İçeriye girmek..."

"Çok kolay."

"Ne zaman olur bu?"

"Ne zaman mı?"

"Öyle ya... Gündüz olmaz."

"Gündüz tabii olmaz... Gece olacak..."

"Gece nasıl olacak... Bekçi var."

Cingöz bir daha güldü:

"Bekçi de insan. Eti var, kemiği var... Onu aldatmanın da bir kolayı bulunur."

"Bekçi namuslu bir adam..."

"Olsun. Ben hepsinin çaresini buldum. Bu gece sana anlatırım. Şimdi burada yemeğimizi yer, çıkarız, Hisar'a gideriz."

Cingöz bu sözleri söyledikten sonra, tesadüfen başını arkaya çevirmiş, siyah sakallı bir adamın bitişik masada oturduğunu, gazete okuduğunu görmüştü. Fakat Mehmet Rıza, sükûnetle gazetesini okuyan ihtiyar bir adam rolünü o kadar iyi yapıyordu ki Cingöz'ün şüphelenmediğine emindi.

Sertaharri memuru, bu herifi derhal tevkif ettirmek çarelerini düşünüyordu; bu işi yalnız başına yapamazdı. Mutlaka polis çağırmak lazımdı. Yerinden kalkıp karakola kadar gitse, melun Recai'nin kaçması ihtimali vardı. Telefon etmeyi düşündü, fakat bu birahanede telefon olup olmadığını bilmiyordu.

Yerinden kalktı, garsonlardan birine telefon olup olmadığını sordu, garsonun gösterdiği tezgâhın arkasında camlı bir dolaba doğru yürüdü, telefonu açtı, Galatasaray Merkezi'nin numarasını söyledi.

Cevap beklerken, göz ucu ile birahane salonuna bakıyor, fakat tezgâhın arkasından, salonun her tarafını göremiyordu. Bu sırada, garsonun biri, elinde küçük bir kâğıt parçasıyla Mehmet Rıza'ya doğru yaklaştı:

"Zabıta memuru Mehmet Rıza Bey siz misiniz?" dedi

"Evet, benim."

"Buyurunuz!!!"

Garson elindeki kâğıdı Mehmet Rıza'ya uzattı. Zabıta memuru kâğıdın üzerindeki şu satırları okudu:

"Rıza Bey!

"Ben sana her zaman söylerim ki, yüzüne alelacele sakal taktığın zaman, kendini belli ediyor, foyanı meydana vuruyorsun. Tebdili kıyafet, tebdili çehre nasıl yapı-

lır? Öğrenmek istersen, Cingöz Recai'den ders al!"

Mehmet Rıza, su satırları okur okumaz, telefonu hiddetle kapadı, sokağa koştu, fakat geç kalmıştı: Recai'yle Raşel ortada yoklardı, kaçmışlardı.

Zabıta memuru, hemen sokağa fırladı, caddede bir aşağı, üç yukarı dolaştı, fakat melunlardan eser yoktu.

* * *

Mehmet Rıza, yine Ermeni genci kıyafetiyle yazıhaneye geldi. Matmazel Raşel'in hararetle elini sıktı. O gün de akşama kadar birçok şeylerden konuşarak, adamakıllı gevezelik ettiler.

Mahmut Efendi, Mehmet Rıza'nın tıpkı bir Ermeni şivesiyle saatlerce konuşmasına hayret ediyordu. Bir aralık zabıta memurunu masasının başına çağırdı:

"İşler nasıl?" diye sordu.

Mehmet Rıza, büyük bir kendine güvenle cevap verdi:

"Mükemmel, melunların izi üstündeyim. Yakında hayret edici şeyler öğreneceksiniz; bu kızın ne yezit mahlûk olduğunu o zaman anlarsınız."

"Raşel'in mi?"

"Evet."

"Demek bazı şeyler keşfettiniz?"

"Keşfettin de söz mü? Azıcık sabrediniz, pek yakın zamanda her şeyi anlayacaksınız."

"Haydi bakalım."

Aradan bir hafta geçti, bir gün Matmazel Raşel gayet heyecanlı görünüyor, hiç çalışmıyor, mühim bir şey düşünüyor gibi gözleri dalıyordu. Yazı makinesiyle yazılacak kâğıtlar masasının üstünde birikiyordu. O gün, Mehmet Rıza, kızla uzun uzun konuşmak istedi, fakat muvaffak olamadı.

Paydos vakti gelince, Matmazel Raşel, Mahmut Efendi'nin masasına yaklaştı, yalvarır bir tavır aldı ve boynunu bükerek dedi ki:

"Mahmut Efendi, sizden var bir ricam..."

"Ne ricası?"

"Bugün... Hastaydım."

"Ee?"

"Mektupları yazamadım."

Mahmut Efendi öfkeli göründü:

"Mektupları yazmadınız mı? Olur mu hiç? Sana dün söyledim; yarın posta kalkıyor, mektupların hepsini yetiştirmeye mecburuz. Yoksa ticarethane batar."

"Hata ettim."

"Hata ettim olmaz, bu mektuplar yetişmeli."

Genç kız düşündü:

"İsterseniz yetiştiririm... Bu akşam, bir iki saat daha burada kalırım, çalışırım, yetiştiririm."

Mahmut Efendi kaşlarını çatarak, menfaatini düşünen bir tüccar azametiyle, uzun müddet muhakeme ettikten sonra cevap verdi:

"Pekâlâ... Bekçiye şimdi tembih ederim... Sen işini bitirinceye kadar izin verir; bu arada oturur, çalışırsın, mektuplar sabaha kadar mutlaka yetişmeli."

"Peki... Mutlaka yetiştiririm."

Mahmut Efendi'yle Matmazel Raşel'in bu konuşmasını Mehmet Rıza da işitmişti. Raşel'in o gece orada kalmak istemesinden her şeyi hissetti. Mahmut Efendi yazıhaneden çıkarken Rıza'ya gözüyle işaret etmişti, ikisi de sofada buluştular.

Mahmut Efendi Rıza'yı kolundan tuttu:

"Bu kızı burada bırakayım mı? Hakikaten işler çok sıkı Mektuplar yetişmeli. Bekçiye tembih ettim kızı gözetler."

"Buna hacet yok. Ben de şimdi binada gizlenirim gece burada kalırım."

"Zahmet olur size."

"Çünkü iş sizin bildiğinizden daha mühim. Bu kız bu akşam burada kalarak büyük felakete alet olmak istiyor."

Mahmut Efendi gözlerini açarak sordu:

"Ne gibi felaket?"

"Büyük bir felaket. Ben her şeyi biliyorum. Yarın siz de her şeyi anlarsınız."

"Şimdi söyleyiniz."

"Olamaz. Vakit geçiyor. Ben hazırlanmaya mecburum, şimdi siz benim burada gizlendiğimi hiç kimseye, hatta bekçiye bile haber vermeyiniz. Çünkü ondan da şüphem var."

"Pekâlâ, nerede saklanacaksınız?"

"Orasını bana bırakınız."

Kâtipler evvelce gitmişlerdi. Mahmut Efendi de çıktı. Mehmet Rıza genç kız yazıhanede yalnız kaldılar. Fakat Rıza, kendisini Raşel'e göstermeyerek, evrak ambarı gibi olan bir aralığa gizlenip bekledi.

Bu aralıkla, Raşel'in bulunduğu odada elektrik yandığı için genç kızın bazı hareketleri görülebiliyordu.

Raşel, oturup yazı yazacağı yerde, hep ayakta geziniyor, pencerelerden bakıyor, ara sıra; kolundaki saate göz gezdiriyordu. Bazı, vakit geçirmek için, yazı makinesinin başına oturuyor, bir iki satır yazıyor, canı sıkılarak tekrar yerinden kalkıyor, odanın içinde boylu boyuna dolaşıyor.

Mehmet Rıza mırıldandı: "Bu kaltak birini bekliyor."

Raşel, bir aralık odadan çıktı, karanlık sofada etrafına bakındı, Rıza'nın saklandığı aralığın önünden geçti, merdivenleri indi.

Zabıta memuru, hemen yerinden fırladı, ayağının

ucuna basarak, hiç gürültü yapmadan, kızı takip etti.

Alt katta, sokak kapısının yanında, bekçi Hasan'ın odası vardı. Hasan, on dokuz yirmi yaşlarında, dinç, gürbüz, etli canlı, güzel bir Çerkez delikanlısıydı. On seneden beri Mahmut Efendi'nin hizmetinde çalışıyor ve ona daimi bir sadakat gösteriyordu. Birçok zamanlar, Mahmut Efendi için hayatını bile tehlikeye koymuştu. Tüccar, onun bu sadakatine tamamıyla emin olduğu için, Hasan'ı yazıhanenin kapıcılığına, bekçiliğine memur etmişti. Bu gürbüz Çerkez delikanlısı hem güçlü kuvvetliydi, hem cesurdu, hem de mükemmel silah kullanırdı; merdivenden inen sesi işitince, odasının kapısını açtı, eşikte durdu, Raşel'in merdivenlerden indiğini görünce, memnun, mesut, yılışgın bir tebessümle güldü:

"İş bitti mi Raşel Hanım?"

Kız bekçi Hasan'a şuh bir nazarla bakarak başını salladı:

"Daha bitmedi. İş çok. Yarına kadar kırk mektup yetişecek."

Hasan, genç kızla şakalaşmak istiyordu:

"Makine ile çat çat, çat çat o mektupları yazarken parmakların acımıyor mu Raşel Hanım?"

Raşel, fettan bir kahkaha salıverdi:

"Acımaz... Benim parmaklarım alışıktır."

Bu sözleri söylerken bekçi Hasan'a yaklaşmış, o sıcak ve tatlı gözleriyle Çerkez delikanlısının gözlerinin içine bakmaya başlamıştı.

Hasan, Raşel'in ellerini tutarak mırıldandı:

"Bu ufacık parmaklar acımaz olur mu?"

Mehmet Rıza, merdivende başını eğmiş, tırabzanın parmakları arasından bunları seyrediyor, kendi kendine söyleniyordu:

"Vay hınzır kız bekçiyi vaktiyle ayartmış!"

Hasan, Raşel'in ellerini sıkıyor, bırakmıyor:

"Haydi, gel içeriye de biraz konuşalım, laf atalım!" diyordu. Kız bir iki defa silkindi, Hasan'ın kuvvetli pençesinden kurtulmak istedi, cilve yaptı, nihayet Çerkez delikanlısıyla beraber odaya girdi. Rıza, merdivenlerden yavaş yavaş inerek, oda kapısına kadar geldi. Kanadın arkasında kalın, uzun bir çatlak vardı. Buradan odanın içerisi az çok görülüyordu. Rıza gözlerini bu çatlağa dayayarak, Hasan'la Raşel'i seyretmeye başladı.

Çerkez delikanlısı minderin üstüne oturmuştu, kızı da bacaklarının üstüne çekmeye uğraşıyor, fakat Raşel, daima şuh bir hareketle kaçıyordu. Odanın içinde bir kovalamaca oyunu başladı, kız daima kaçıyordu. Hasan, nihayet onu demir gibi kollarıyla yakaladı, karyolaya attı, üstüne abandı, Raşel rugan iskarpin ve ipek çorap içinde parlayan küçücük ayaklarını sallayarak çırpınıyor: "Yapma, Hasan!" diye bağırıyordu.

Hasan kızı ısırır gibi öpmeye başladı. Rıza içinden küfrü basıyordu, Çerkez delikanlısı Raşel'in etekliğini birdenbire sıyırdı. Kız küçük sayhalarla bağırıyor, gıdıklanmış gibi gülerek, daima: "Yapma, Hasan!" diyordu.

Hasan, gürbüz kollarıyla kızı kucaklayarak yukarı kaldırdı, yatağın ortasına attı, kendi de çıktı.

Mehmet Rıza bu manzarayı görmemek için başını çevirdi. İçinden müthiş kelimelerle, her ikisine de küfür ediyordu. Tekrar odaya baktığı zaman, Raşel'in yorgun argın arka üstü yattığını, Hasan'ın karyola başında ona hayranlıkla baktığını gördü.

Kız, parmağıyla sürahiyi göstererek:

"Bana su ver!" dedi.

Hasan bir bardak su getirdi. Raşel suyu içmeden:

"Çamaşırlarımı yırttın Hasan, git iğne iplik bul!" dedi.

Çerkez delikanlısı, teneke bir kutunun içinde, iğne iplik ararken, Raşel göğsünden küçücük bir kâğıt çıkarmış, Hasan görmeden, suyun içine beyaz bir toz dökmüştü. Bardağı salladı, beyaz toz, suyun içinde eridi.

Hasan iğne ipliği getirince, Raşel bardağı Hasan'a uzattı:

"Ben bir iki yudum içtim, sen de iç."

"Ben su içmek istemiyorum."

"Hatırım için iç."

"Hatırın için zehir bile içerim."

Hasan bardağın içindeki suyu tamamıyla içti. Kız, ona sevinçli gözlerle bakıyordu. İğne ipliği aldı, yatağın içinde bağdaş kurdu, çamaşırlarını dikmeye başladı.

Çerkez delikanlı, avuçlarıyla başını sıkıyor:

"Vay anam... Başım ağrıyor be!" diyordu.

Gitti, minderin ortasına oturdu, eliyle başını sıkmakta devam etti. Raşel, çamaşırlarını dikerken, onun bu hastalığına ehemmiyet vermez gözüküyordu.

Hasan, nihayet, başını minderin yastığına dayadı, bayılmış gibi uzandı, horuldayarak uyudu.

Raşel yataktan atlayarak, Hasan'ı muayene etti; uyumakta olduğunu görünce yüksek sesle:

"Tamam!" dedi ve saatine baktı.

Mehmet Rıza, bu manzaraya son derece şaşmıştı: "Vay kaltak! Bak ne haltlar karıştırdı, bu işin sonu neye varacak bakalım."

Sonra Raşel'in iskarpinlerini takarak oda kapısına doğru geldiğini görünce geriye kaçtı, bir dolabın arkasına gizlendi.

Raşel odadan çıktı, sokak kapısına yürüdü, kapıyı açtı, başını sokağa uzatarak biraz durdu. Rıza bir ıslık sesi işitti biraz sonra, sokak kapısından içeriye, pelerinli bir gölgenin girdiğini gördü. İyice dikkat edince, bunun

Cingöz Recai olduğunu tanıdı.

Cingöz alçak sesle sordu:

"Her şey tamam mı?"

"Tamam."

"Uyuyor mu?"

Gel, gör!"

Raşel Cingöz'ü Hasan'ın odasına soktu. İkisi birden odadan çıkıp, merdivenlere yürüdüler. Mehmet Rıza gizlendiği yerde iki kat eğiliyor, dolabın üstünden kafasını göstermemeye, çalışıyordu.

Cingöz'le Raşel, basamakları üçer dörder atlayarak yukarı kata fırladılar. Mehmet Rıza da, onları yavaş yavaş takip etti.

Cingöz'le Raşel, yazı odasına girdiler. Orada elektrik daima yanıyordu. Recai, büyük bir meşin çantayı Mahmut Efendi'nin masasının üstüne koydu, kasanın başına geçti, cebinden büyüteç çıkararak, anahtar deliğini muayene ettikten sonra, başını kıza çevirdi:

"Bunlar İngilizlerin (Hartord) sistemi dedikleri yeni usul kasalardan. Bunların iç kilitleri, altmış iki dişli olur. Sol taraftan otuz beş dişi birden yakmak lazımdır. Eğer muvaffak olursak, bu kasayı açabiliriz. Bu da elektrik cereyanının şiddetine bağlıdır."

Cingöz bu sözleri söyledikten sonra meşin çantasını açtı. İçinden bir makara tel çıkardı, bir ucunu da duvardaki elektrik teline taktı, oltasından kesti, öteki ucunu da iyice uzun, anahtar biçiminde, parlak madenden bir demire geçirdi.

Rıza, kapının önünde, bu manzarayı büyük bir merakla seyrediyor, adeta nefes bile almıyordu.

Cingöz Raşel'e elektriği söndürmesini emretti.

Oda kararınca, elektrik fenerini yaktı, kasanın anahtar deliğine dokundu, o ince uzun demiri, deliğe soktu,

meşin çantasından küçücük bir makine çıkararak, bunu da demire raptetti. Fıs... Fıs... Fıs... diye ince bir ses çıkıyor, Recai mırıldanıyordu:

"Cereyan kuvvetli... Demir aleti titretiyor... Bu makine ile en büyük gemilerin zırhları bile parça parça delinebilir."

Raşel, Cingöz'ün baş ucunda, bu hayret verici muameleye büyümüş gözlerle bakıyordu.

Recai, on beş dakika kadar uğraştı, sonra yanı başındaki Raşel'e:

"Yak lambayı!" dedi.

Raşel elektriği yakınca, kasanın kapısının açık olduğunu gördü, şaşırdı.

Cingöz Recai, kahkahalarla gülüyordu:

"Mehmet Rıza'nın kulağı çınlasın! Yarın bu kasanın açık olduğunu görünce, yine saçını başını yolacaktır."

Elini kasaya daldırarak birkaç deste banknot çıkardı, baktı: "Burada on bin lira var!" dedi. Hepsini meşin çantaya tıktı.

Rıza'nın sabrı tükenmişti. Zabıta memuru, ellerini cebine soktu bir kelepçe çıkardı, revolverini eline aldı. Kan başına sıçramıştı. Ne olursa olsun, ya bu melunu derhal tevkif edecek, ellerine kelepçeyi vuracak, yahut, gebertecekti.

Cingöz Recai paraları çantaya doldurmuş, ağzını kapatıyor, şarkı söylüyordu.

Mehmet Rıza, birdenbire odanın içine bomba gibi girdi, revolverini Recai'nin tam suratına nişanlayarak bağıdı:

"Eller yukarıya! Hain! Eller yukarıya! Yoksa şimdi seni köpek gibi gebertirim!"

Cingöz, Rıza'nın revolverini görünce gülmek istemiş fakat, Rıza, daha kuvvetli bağırmıştı:

"Kollarını kaldırmazsan ateş ediyorum!"

Recai kollarını yukarıya kaldırdı.

Raşel Rıza'yı görünce şaşalamış: "Aaa... Mösyö Arşak!" demişti. Yazıhanedeki Ermeni arkadaşının bir zabıta memuru olduğunu yeni öğreniyordu.

Mehmet Rıza, ona döndü:

"Matmazel Raşel, matmazel değilsiniz ya, haydi, öyle diyelim; ben Mösyö Arşak değilim. Bana adımla, sanımla polis hafiyesi Rıza derler. İkiniz de on beş gündür elimde, avucumda idiniz, şimdi yakayı ele verdiniz, kaldırınız kollarınızı!"

Raşel de kollarını havaya kaldırdı. Rıza, Cingöz'ün yanına gitti kelepçesini açtı, hırsızın gözlerinin içine bakarak emir verdi:

"Sok şuraya ellerini!"

Cingöz daima gülümsüyordu:

"Aman Rızacığım... Bize de mi lolo?"

"Sok şuraya ellerini!"

"Bize de mi torpil?"

"Sok şuraya ellerini! Yoksa ateş ederim."

Cingöz Recai, iki bileğini birden, kelepçenin içine teslim etti. Sıkı demir kapandı.

Mehmet Rıza, aynı suretle, Raşel'in ellerine de kelepçe vurdu. Kız, yüzü sapsarı olmuş, ağlayacak gibi titriyordu. Mahir polis memuru, bu iki suç ortağını da kelepçeledikten sonra, karşılarında bir sigara tüttürdü:

"Eee... Cingöz! Kelepçen hayrolsun. Ben sana demedim mi ki günün birinde elime geçeceksin!"

Cingöz Recai, kelepçeli ellerine bakarak tebessüm ediyor, hiç üzüntülü görünmüyordu:

"Vallahi, şaşırdım bu işe Rıza Bey... Nihayet elime kelepçe geçti ha... Tüh... Yazıklar olsun bana."

"Alay etme... Görüyorsun ki iş ciddidir."

"Ciddi olduğunu ben de görüyorum."

"Elimden kurtulabileceğini de zannetme. Şimdi merkeze telefon edip polisleri çağıracağım. Seni buradan alâyı vâlâ ile polis müdüriyetine götüreceğim. Allah'ın büyüklüğüne bak ki müdüriyet de buraya pek yakın. Mamafih biz yine otomobile bineriz, meraklanma sen otomobil seversin, hem de pek yoruldun."

Mehmet Rıza, bu sözleri söyledikten sonra, odadan çıktı, kapıyı kapadı, dışarıdan kilitledi, telefon kabinesine koştu, merkeze telefon etti, üç polis gönderilmesini söyledi.

Bu esnada, Cingöz Recai ayağa kalkmış, pencereye gitmişti. Zayıf bir ıslık çaldı, sokakta beş altı gölge belirmişti, bunlar binaya doğru koştular. Cingöz, pencereden, onlara bazı şeyler söyledi. Gölgeler binanın kapısına doğru yürüdüler. Recai geriye çekildi.

Mehmet Rıza, odadan içeriye girdiği zaman ellerini ovuşturuyor, kahkahalarla gülüyordu:

"Eee... Recai Beyefendi... Nihayet yarım saat sonra müdüriyettesiniz."

Cingöz, gayet sade bir tavırla cevap verdi:

"Öyle gözüküyor!"

"Gözüküyor değil, öyle!"

"Öyle olsun."

"Öyle olacak."

"Öyle olacak zannedersin."

"Öyle olacağına eminim."

Mehmet Rıza, bir sigara daha yakarak, ayaküstü sabırsızlıkla geziniyor, duvardaki saate bakıyordu.

Raşel boynunu bükmüştü. Tam bu sırada binanın kapısı çalındı. Mehmet Rıza, bir daha güldü:

"İşte... Polisler geldi!"

Ve koşarak odadan çıktı, merdivenleri indi, sokak

kapısını açtı fakat... kapının kanadı açılır açılmaz, Mehmet Rıza, göğsünün üstüne şiddetli üç dört yumruk birden yiyerek arka üstü yere yuvarlandı.

İçeriye beş kişi birden girerek kapıyı kapadılar, yerde yatan Rıza'nın üstüne çullandılar, zabıta memurunun ellerini ayaklarını sımsıkı bağladıktan sonra, yukarı kata koştular.

Cingöz Recai arkadaşlarını görünce, bağırdı:

"İki taneniz aşağıya, kapının yanındaki odaya giriniz orada bir Çerkez oğlanı var. Uyutulmuştur. Fakat vakit geçti... Belki herif uyanır... Elini ayağını bağlayınız."

Cingöz'ün adamlarından iki tanesi aşağıya koştu. Diğer üçü, ustalarıyla Raşel'in ellerinden kelepçeleri çıkardılar.

Recai, meşin çantasını aldı, Raşel'in koluna girdi, adamlarının önünden merdivenleri indi:

"Çabuk olalım, Rıza karakola telefon etti!" diyordu.

Mehmet Rıza, aşağıki taşlıkta, kıskıvrak bağlanmış, yüzü koyun yatıyordu.

Cingöz Recai, zabıta memurunun kulağına eğildi:

"Ben seni daima takdir ederim. Rızacığım, emin ol... Bu akşam ellerime kelepçe geçirişin de bir başarıdır. Fakat talih yardım etmedi, ne yaparsın? Dünya bu... İşler her zaman iyi gitmez..."

Rıza başını kaldırarak cevap verdi:

"Günün birinde pençeme düşeceksin, bunu aklından sakın çıkarayım deme!"

"Biliyorum... Biliyorum... Hatta... Ne yalan söyleyeyim gece rüyalarıma bile giriyorsun!"

Sonra, arkadaşlarına dönerek sordu:

"Haydi, hazır mısınız?"

"Hazırız."

Hep birden sokağa fırladılar, kapıyı açık bıraktılar.

Caddeye çıktıkları zaman, üç polisin sokağa saptıklarını da görmüşler, gülmüşlerdi.

Cingöz'ün Sultanhamamı kemeri yanında bekleyen beyaz otomobiline atladılar.

Raşel, sevincinden Recai'nin boynuna sarılmıştı.

Üç polis memuru, binaya girdikleri zaman, elleri kolları bağlı kapıcı Hasan'la üstatları Mehmet Rıza'dan başka hiç kimseyi bulamadılar. Cingöz Recai'nin arkasından, her zamanki gibi dişlerini gıcırdatarak yumruk salladılar.

SON

CİNGÖZ RECAİ,

FANTOMALARA,
ARSEN LÜPENLERE TAŞ
ÇIKARAN,

CİN OĞLU CİN,

ÇAPKIN VE KİBAR

BİR İSTANBUL SERSERİSİDİR.

SERGÜZEŞTLERİNİ OKURKEN
İNSANIN PARMAĞI
AĞZINDA KALIR.